

בולעטין # 79 - ניסן תשכ"ט לפ"ק

וועד העולמי למען הצלת ישראל מעצת מרגלים, ולתקן חטא המרגלים ארגון מוקדש לעקור את עצת המרגלים המדברים לשון הרע על ארצינו הקדושה, (שעל ידיהם נחרב ב' מקדשות וגלינו מארצינו, ובא עלינו כל הצרות רח"ל), ולעורר על קדושת ומצות ישוב ארץ ישראל כמבואר במדרש תלפיות (ענף ארץ ישראל), יחד הקדוש ברוך הוא את ארץ ישראל כמו בעל המיחד קרקע לאשתו למזונותיה, והשכינה אין שורה בחוץ לארץ. ובספר חרדים (דף נ"ז), מצות עשה מן התורה לדור בארץ ישראל, שנאמר וירשתה וישבת בה, וכאמרם ז"ל שמצוה זו שקולה כנגד כל מצות שבתורה, ויתקיים בנו הפסוק דברים (יב, ה') "כִּי אִם אֶל הַמָּקוֹם אֲשֶׁר יִבְחַר ה' אֱלֹהֵיכֶם מִכָּל שְׂבֻטֵיכֶם לְשׂוֹם אֶת שְׁמוֹ שֶׁם לְשִׁכְנוֹ תִדְרְשׁוּ וּבָאתָ שָׁמָּה", ונזכה לביאת המשיח בב"א שנת "אל המקום אשר" לפ"ק.

יצא על ידי וועד העולמי למען הצלת ישראל

מעצת מרגלים, ולתקן חטא המרגלים

כמו שכתוב רש"י במדבר (פרק יג פסוק טז) ויקרא משה להושע וגו' - התפלל עליו - יה יושיעך מעצת מרגלים.

באר שבע, ארץ ישראל

ספר גור אריה על דברים פרק א פסוק ב

[א] לפי שהן דברי תוכחות וכו'. כתב רש"י התירוץ על תיבת "אלה הדברים", ולא במקום הקושיא "במדבר בערבה", לפי שרש"י בא לתרוץ לשון "אלה הדברים", דלא הוי למכתב רק 'וידבר משה בעבר הירדן וגומר', אלא לכך כתב "אלה הדברים", לפי שהן דברי תוכחות, כמו שכתב רש"י במגילת קהלת (א, א), שכל מקום שנאמר "דברים" הוא דברי תוכחה; "דברי ירמיהו" (ירמיה א, א), "דברי קהלת" (קהלת א, א), וכן "אלה הדברים". אי נמי, דהוקשה לרש"י, דלא מצאנו שום דברים לישראל, דאין לומר דקאי על מה שאמר אחר כך (פסוק ה) "הואיל משה באר את התורה", דאם כן הוי ליה למימר 'וזאת התורה אשר באר משה', מאי "אלה הדברים אשר דבר משה אל כל ישראל", אלא דברי תוכחה אמר להן, ונזכרו ברמז:

[ב] ומנה כאן כל המקומות וכו' לפיכך סתם הדברים והזכירן ברמז. אף על גב דמעשה עגל (להלן ט, יב-כא) ומעשה מרגלים (פסוקים כב-לט) כתוב לקמן באורך בפירוש, ולא הזכיר אותן ברמז משום כבודן של

ישראל (קושית הרא"ם), התם שאני, שאינו מזכיר אלא אחד אחד, ולא מזכיר כל החטאים יחד, ד"אין צדיק בארץ אשר יעשה טוב ולא יחטא" (קהלת ז, כ), אבל כאן שהזכיר כל החטאים שחטאו ושהכעיסו לפני המקום, והם היו הרבה חטאים, מפני כבודן של ישראל מזכיר אותן ברמז (כ"ה ברא"ם). אי נמי, בכאן לפי שהוא ראש הספר, ואין להתחיל בחטא ישראל, שהוא גנותן, ולפיכך סתם הכתוב וכתבן ברמז מפני כבודן של ישראל. וכהאי גוונא כתב רש"י למעלה אצל "ויעשו בני ישראל את הפסח במועדו" בפרשת בהעלותך (במדבר ט, א), שאין הכתוב מתחיל בגנותן של ישראל בראש הספר:

[ג] לפי שהן דברי תוכחה וכו'. והקשה הרא"ם, דכאן משמע שהיה דברי תוכחה שהוכיח את ישראל, והתוכחה מפי עצמו, כמו שכתב רש"י לקמן (פסוק ג) אצל "ויהי בארבעים שנה" 'וממי למד משה וכו', אם כן מפי עצמו הוכיח אותם, ולא מפי הגבורה, והכתוב אומר (שם) "אשר דבר משה אל כל ישראל ככל אשר צוה ה'". ותירץ הרא"ם, דאף על גב דמפי עצמו הוכיח אותם, לא הוכיח אותם אלא ברשות הקדוש ברוך הוא. ועוד תירץ, דבעבר הירדן נעשו שני הענינים; שהוכיח אותם על ההכעסות שהכעיסו לפניו, וגם ביאר להם את התורה בע' לשון (רש"י פסוק ה), כדכתיב בהדיא בקרא (פסוק ה) "הואיל משה באר את התורה הזאת". ומתחלה הוא מזכיר את התוכחה ברמז, ואמר "ויהי בארבעים שנה וגומר", כלומר שגם בעבר הירדן באר את התורה בע' לשון, ואחר כך חזר להוכיח את ישראל במרגלים ובעגל. והשתא "ככל אשר צוה ה'" קאי על המצות שבאר להם:

ואין צריך לזה, שהרי באלה הדברים רבה (א, ח) בפירוש אמרו, כי אמר משה, בשביל שאמרתי "שמעו נא המורים" (במדבר כ, י) נטלתי שלי, ועכשיו אני בא להוכיחם, אמר לו הקדוש ברוך הוא, דבר ואל תתירא. אמר הקדוש ברוך הוא, כיון שקבלו תוכחה, צריך אתה לברכם, התחיל לברכם "יוסף ה' עליכם" (ר' פסוק יא). הרי כי הם אמרו כי הקדוש ברוך הוא צוה לו להוכיחם:

[ד] אילו הוכיח את מקצתן וכו'. ואף על גב שכל התורה כולה לכל ישראל נאמרה, כמו שכתב רש"י בסוף פרשת כי תשא (שמות לד, לב) 'כיצד

סדר המשנה', עד 'נכנסו כל ישראל', ואם כן, מהיכי תיתי לן לומר שיהיה מוכיח קצתן, מכל מקום שאני הכא, כיון שכתוב "אל כל ישראל", היה מקהיל את כל ישראל ביחד, לאפוקי סדר משנה, כך היה הסדר שהיו באים כל ישראל ללמוד, מיהא לא היו מחויבין לבא, שאם לא היה להם פנאי - לא היו צריכין לבא, אבל כאן היה מקהיל אותם יחד, והוכיחם, מטעמא דמפרש ואזיל. וכך יש לפרש בפרשת קדושים (ויקרא יט, ב) מה שפירש (רש"י) לשם, שפרשת קדושים נאמרה בהקהל, עיין שם:

[ה] בשביל מה שהכעיסוהו במדבר. אף על גב שבלשון "במדבר" לא נזכר רק מקום החטא בלבד, שהרי פירושו אלה דברי תוכחה שהוכיח משה את ישראל בשביל מה שחטאו במדבר, אם כן לא יהיה נזכר כלל התוכחה, ועל מה קאי מלת "אלה הדברים", ולא נזכר הדבור. אבל לדברי התרגום אתי שפיר, דהוא פירש "במדבר" 'אוכח יתהון על דחבו במדברא', ו"במדבר" דכתיב בקרא הוא התוכחה עצמה. וכך פירושו; אלה הם דברי התוכחה שדיבר לישראל, ומה התוכחה, הוכיח אותם על חטא שחטאו במדבר, והשתא לא יהיה דבור חסר. אבל לפירוש רש"י, דבור חסר הוא, כך הקשה הרא"ם:

ואין דבריו קשיא, כי פירוש "אלה הדברים" דברי תוכחה, כמו שפירש(ו) (רש"י ד"ה אלה), ועל זה אמר "במדבר" בשביל מה שהכעיסוהו במדבר, וממילא משמע שהוכיח אותם עליהם, דעל זה אמר "אלה הדברים", שפירושו דברי תוכחות. והתרגום שלא פירש "אלה הדברים" דברי תוכחות, הוצרך להוסיף 'אוכח יתהון'. ובפירוש קהלת (א, א) כתב בפירוש רש"י (שם) כי "אלה הדברים" פירושו דברי תוכחות, וזהו שאמר כאן (ד"ה אלה) 'לפי שהן דברי תוכחות', ואם כן פירוש "אלה הדברים" - אלה דברי תוכחות, ופשוט הוא:

(המשך בבולעטין הבא אי"ה)